

Uudenmaan ilmastoyhteistyöryhmän kokous 17.4.2024 klo 12.00–14.00

Teams

Asialista

1. Kokouksen avaus
2. Edellisen kokouksen muistio
3. **Kiertotalouden Green Deal**, Pipsa Salolammi, Kiertotalouslaakso, Uudenmaan liitto
4. **Kestävän liikkumisen edistäminen**, Arto Kärkkäinen ja Liisa Nyrölä, Uudenmaan ELY-keskus
5. Organisaatioiden kuulumiset
6. Seuraava kokous
7. Kokouksen päättäminen

Muistio

1. Kokouksen avaus

Avattiin kokous klo 12.00, puheenjohtaja Salla Lahtinen, sihteerinä Simo Haanpää

2. Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio vähäisin korjauksin

3. **Kiertotalouden Green Deal**, Pipsa Salolammi, Kiertotalouslaakso, Uudenmaan liitto
  - Skenaariotyö
    - Tutkimustausta green deal-tavoitteille, valmistui 2/2024 Syke + muut tutkimuslaitokset
    - Nähdään Uudenmaan merkittävä rooli luonnonvarojen käytössä; maa- ja kiviainekset selvästi suurin jae
    - Luonnonvarojen käytöllä tulisi olla positiivinen vaikutus BKT:hen, mutta skenaariotyössä kiertotalous- ja hiilineutraalisuusskenaarioiden vaikutuksen ennakoidaan olevan pieni suhteessa perusskenaarioon

- Green deal-sitoumus
  - vapaaehtoinen sitoumus; kunnat, yritykset, maakunnan liitto, virastot...
  - Pohjautuu kansalliseen kiertotalousohjelmaan ja sen tavoitteisiin
  - YM ja TEM vetää, mukana jo lähes 90 organisaatiota
  - Sitoumus valmistunee kesällä 2024, jonka jälkeen alasiitokset
  - 5 muutosaluetta, näissä toimenpidealueita, joista useassa jo vahvaa toimintaa Uudellamaalla, tavoitteita, toimenpiteitä
  - Ministeriöltä toimeenpanon tukijärjestelmiä, jo käynnissä olevat toimet
- Uudenmaan sitoumuksen valmistelu
  - Maakunnan liitot hahmotelleet rooliaan kiertotalouden edistäjinä
  - Tunnistettuja toimenpiteitä: tuetaan kuntien kiertotaloustoimien ja -painotuksen vahvistamista, yhteiset tiekartat, hyvien käytäntöjen tunnistaminen, ...
  - sitoumuksen tekoon edetään kesäkuussa
  - Hiilineutraali kiertotalous, kulutus ja tuotanto -työpaja 24.4.
  - Kuntien rakentamisen kiertotalous -tilaisuus 17.5.
- Keskustelu:
  - Onko YM ja UML työnjako selvä, kannattaako kaupunkien olla tässä mukana? Kyllä, toimenpiteet kohdistuvat kuntakentälle ja tähän kuuluva yhteistyötä on jo paljon käynnissä. UML toimii toteuttavana tahona, YM valvovana. Liitto pyrkii kokoamaan toimenpiteitä ja selkeyttämään vielä tukeaan sitoumukseen liittyjille. Tavoitteena on kattositoumus, jonka alla kunnat voivat tehdä omia sitoumuksiaan.
  - On kiinnostavaa nähdä, miten kiertotalous näkyy seuraavan valtuustokauden ja kuntastrategioiden pohdinnoissa.
  - Työpajakutsuja pyydetty HSY (Harri Ikonen), Vantaa (Kimmo Nekkula), Espoo (Niina Nousjärvi)

4. **Kestävän liikkumisen edistäminen**, Arto Kärkkäinen ja Liisa Nyrölä, Uudenmaan ELY-keskus

- Myös taloudellisuus, sujuvuus, turvallisuus ja terveysnäkökulmat
- Keinot:
  - Liikkumistarpeen vähentäminen, maankäytön suunnittelun keinovalikoima
  - Kestävien kulkumuotojen suosiminen; joukkoliikenteessä pysäkkijärjestelyt ja etuudet, matkakettujen saumattomuus
  - Kuljetusten päästöjen vähentäminen mm. HCT-kuljetusten kautta
  - Liikennevirran sujuvuus – tasainen nopeuden tieosuudet, valoristeyksien poistaminen, kiertoliittymät, 60 alueet
- Kestävä väylänpito:
  - Kestävät rakenteet ovat myös ympäristöllisesti kestäviä (sillat ym.)
  - Kierrätysmateriaalien käyttö, paikalla kierrätys; pitkä kokemus ja laajasti kokeiltu
  - Massatalous ja kiertotalous lyövät kättä
  - Energian kulutuksen ja työkoneiden ja kuljetuskaluston päästöjen vähentäminen, pienemmän konekannan sähköistäminen
- Toimenpiteitä ELY-L, Kestävä liikenne:

- Kestävät liikkumISRatkaisut, kuljetusratkaisut, tienpito
- Kaavaratkaisujen tukeminen, tasainen nopeustaso, nopeusrajoitusten vaikutusten arviointi, urakoinnin kestävyys
- Kestävän liikkumisen selvitykset; kestävät matkaketjut, pääpyöräilyreitit
- UUDELY liikkumissuunnitelma
  - Hyvinvointiaspekti vahvasti mukana
  - Pyörateiden talvikunnossapidon parantaminen etenevä toimenpide
  - Pyörateiden päällystäminen yksi keskeinen toimi
  - Talvihoitoluokat, matkaketjuajatus työmatkoissa
  - vrt. Oulun seutu: jalankulun ja pyöräilyn talvihoito eriytetty, tästä hyviä kokemuksia talvihoidon laadun parantamisessa; tiestötarkastukset pyöräillen; alueen toimijoiden yhteistyö
- Kehitysideat Oulun mallista:
  - Urakoitsijan laadunvarmistuksen kehittäminen
  - Talvihoidon laadun ja alueellisten erojen vähentäminen; matkaketjujen laadunvarmistus
  - Hoitovastuiden selkiyttäminen
  - Reaaliaikainen kunnossapidon seuranta
- Yhteistyöehdotuksia, PKS-pilotti
  - Väylien talvikunnossapidon parantaminen yhteiseksi tavoitteeksi?
  - PK-seudulle erillinen hoitourakka?
  - Yhteistyökokous näistä teemoista? Kuka vetämään?
  - Yhteinen viestintä?
  - Vaikuttavuuden ja käyttäjämäärien seuranta
  - Organisaatioiden sisäisen yhteistyön kehittäminen
- Keskustelu:
  - Kannatusta, yhdeksi yhteistyöfoorumiksi KÄPSE? Veturiksi infraa omistava taho. Esitys toukokuun kokoukseen.
  - Liikennesuunnittelu ja kunnossapito kytkettävä keskusteluun, viedään viestiä
  - Lisätietolinkit esityksissä
  - Liikenteen sujuvuuteen tulisi kiinnittää huomiota

5. Organisaatioiden kuulumiset

- HSL
  - Kestävä liikkuminen agendalla; seudullisen ja laajemman ilmastoyhteistyön kehittäminen ja aktivoituminen siinä, vastuullisuusohjelma
  - Liiton ilmasto-osallistumisen sparrausraha, liikennejärjestelmäyhteistyön laajentaminen: kansalaisryhmät ja elinkeinoelämä
  - Keskustelu: HEPO mukaan yhteistyöhön
- Ramboll

- Alueellinen energianeuvonta jatkunee vain 2025 kevääseen (jatko-optioita ei lunastettane)
- Energianeuvonnassa hintavaihteluihin varautuminen
- Suunnitelmallisuus korjausrakentamisessa myös pientalopuolella, energiatehokkuuden parantaminen näissä
- Uusien asukkaiden valistaminen
- Energiaköyhyys ilmiönä näkyvissä ja pohdinnoissa
- Motivan rahoituksen tietopalvelusta tiedottaminen
- HSY
  - Tulosaluejohtajana aloittanut Satu Pääkkönen
  - Tiedontuotanto: PKS KHK-päästöt, jäte- ja kierrätystilastot, kierrätysaste
  - Hankkeet:
    - Taloyhtiöt muuttuvassa ilmastossa TALVI (Ilmastoinfo)
    - Interreg Europe CLIMATE & Circular minds
  - Ilmastoinfon uudet sivut ilmastoinfo.hsy.fi; energianeuvonta PKS-alueella yhteistyössä Motivan kanssa
  - Paikkatietoseminaari sis. hiilinieluasiasiaa 24.4. klo 12 Musiikkitalo
  - HSY Ilmastoseminaari 10.10. klo 12 Musiikkitalo
- Espoo
  - [Euroopan komissio myönsi Espoon ilmastotyölle Mission Label-tunnuksen | Espoon kaupunki](#)
  - Espoossa käynnistymässä 1.5. EU:n pilottikaupunkiohjelman rahoittamana kehitystyö, jossa kehitetään edelleen ilmastotyön kumppaniyhteistyötä, asukas-yhteistyötä ja ilmastotyön tietopohjaa mm. rakentamisen kulutusperäisten päästöjen osalta
  - Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta on valmistelussa ja pyritään tuomaan valtuuston käsittelyyn toukokuussa
  - Tällä hetkellä tehdään rakentamisen päästöjen skenaariotyötä Espoon alueen rakentamisesta (YM:n Kuntien ilmatoratkaisut rahoitus)
  - Espoossa kehitetään ilmastotyön talouskoostetta edelleen, ml. sisäistä koulutusta (YM:n Kuntien ilmatoratkaisut rahoitus) (joissakin kaupungeissa kutsutaan ilmastobudjetiksi)
  - Kehitystyötä paljon käynnissä osana perustyötä mm. SUMP ja Uusiutuvan energian kuntakatselmus tulossa
  - Lukuisia muita ulkoisen rahoituksen projekteja käynnissä ja useita hakuja auki. Käynnissä olevista kaupunkitasoisista projekteista kooste: [Kestävä Espoo -ohjelman projektit | Espoon kaupunki](#)
- Vantaa
  - Resurssiviisauden tiekartan vuosittainen raportointi käynnissä (ympäristövastuuraportti), syksyllä päätöksentekoon
  - Resurssiviisauden tiekartan päivityksen valmistelu kaupunkistrategian kyljessä
  - Sisäinen seminaarisarja, sopeutumisen tema kiinnosti isosti
  - Hankkeita käynnissä ja haussa
- Helsinki
  - Ilmastotyö laajenee organisaation sisällä

- Liikenteen päästövähennystoimien vaikutusarvio
- Kompensaatiokeinojen tarkastelu
- Lisäisten toimien toteutus käynnissä
- Vuoden 2025 lisäisten toimien suunnittelu
- Hiilinolla-toimet:
- Hiilinegatiivisuus: viheralueiden hiilinielusta selvitys ulkona
- luonnollisten ja teknisten nielujen lisäysmahdollisuudet-selvitys tekeillä
- Rankkasadesuunnitelma työn alla, ensimmäinen vaihe valmis; tuossa tarkempi mallinnus kantakaupungin alueelle kustannushyötyanalyysiä varten (varautumisen taso)
- Hellesuunnittelusta esiselvitys käynnistymässä
- Tonttikohtaisen viherkertoimen päivitystyö sis. sopeutuminen
- Seuranta: viherkertoimen muutos paikkatietopohjaisesti (NDVI+laserkeilausaineisto)
- Ilmastojohtajana aloittanut Hanna Kausti

- KUUMA-kunnat
  - Ekotukitoiminta jatkuu, siinä myös kasvatuksellinen ulottuvuus koulujen työn kautta

- UUDELY
  - Aluehallinnon uudistus sekä 2026 aloittava uusi valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto ja elinvoimakeskukset vaikuttavat myös ilmastotyöhön. Lainvalmistelu ja muu valmistelutyö käynnistynyt.
  - AVI-ELY strategia 2024-27 valmistunut: https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/54185817/AVI-ELY-Strategia_2024-2027.pdf/4f86d842-1524-b50e-0959-14c322447fc5?t=1707904323096
  - Uudenmaan ELY-keskuksen tulossopimus: https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/54185817/Uudenmaan_ELY-keskuksen_tulossopimus_2024.pdf/b1ef06b8-d15b-fc55-ed04-0a4c736a85c9?t=1707217922328
  - Vihreän siirtymän hankkeet näkyvät ELY-keskuksen ympäristömenettelyissä.
  - YVA-menettelyissä hankkeiden ilmastovaikutukset aiempaa merkittävämmässä roolissa ja useammalla hankkeella arvioitu olevan merkittäviä kielteisiä ilmastovaikutuksia etenkin rakentamisvaiheessa.
  - Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ilmastoyksikkö tekee valtakunnallista ilmastotyötä sopeutumisen ja maankäyttösektorin aloilla. Syötteet / toiveet Uudenmaan alueelta tervetulleita.
  - Ilmastovaikutusten arviointi alueidenkäytössä -opashanke on käynnistynyt ja projektia vetää ELY-keskuksessa Veera Lyytikäinen. Oppaan on määrä valmistua 2025 aikana.
  - Ilmastomuutoksen skenaariot väylänpidossa -julkaisu: <https://www.doria.fi/handle/10024/188761>

- UML
  - Ilmastotyötä tehdään perustyönä ja hankkeiden muodossa aluesuunnittelussa ja -kehityksessä. Tässä nostoja Canemure-hankkeesta.
  - Käynnissä kevään ajan Tilannekuva Uudenmaan alueen ilmastotoimenpiteistä -selvitys, toteuttajana Sitowise. Työssä seuraavaksi tulossa 4 työpajaa. Ensimmäinen on yhdistetty green deal -prosessiin. Osa paikalla olijoista on kutsuttu mukaan.
  - Tilannekuva johtaa ilmastotiekartan toimenpideohjelman päivitykseen.

- Hankkeessa kerätään ja kootaan yhdessä kuntien kanssa hillinnän hyviä käytäntöjä. Nähtävillä osoitteessa kestavvyysloikka.fi (Syken ylläpitämä sivu).
  - Uusi, kuntien ilmastosuunnitelmat, -tavoitteet ja -verkot kokoava sivu on julkaistu: [Kuntien ilmastotyö - Uudenmaan liitto](#). Sivulta löytyy myös linkit kuntien toimenpiteiden seurantatyökaluihin (esim. Ympäristövahti).
  - Järjestämme kuukausittain kunnille Ilmastosuunnitelmakahvilan. Kahvilassa on esityksiä ja keskustelua eri suunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen liittyvistä teemoista, sekä kuulumiskierros.
  - Tulevia tilaisuuksia:
    - 17.6. klo 13-15 Canemuren Annual Webinar, aiheena tilannekuvaselvityksen tulokset. Lisätietoja tulossa pian.
    - 23.10. klo 13-17 Canemuren päätöstilaisuus, alustava kalenterivaraus on lähetetty, lisätietoja ja ilmoittautumislomake lähetetään lomien jälkeen.
  - Sopeutumisessa käynnissä alueellisen riskitarkastelun valmistelu ja sopeutumis suunnitelmatyön linkitys Regions4Climate hankkeen työhön (sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulma /Just transition)
- Vantaan energia (toimitettu kirjallisesti kokouksen jälkeen)
    - Hankkeita käynnissä/käynnistymässä
      - Korkealämpötilalaitoksen rakentaminen on käynnissä ja sen on tarkoitus aloittaa toimintansa kohta vuoden 2025 alkupuolella
      - Lämmön kausivaraston rakentaminen aloitetaan lopultakin nyt keväällä/kesällä 2025
    - Hankkeita suunnittelupöydällä
      - Martinlaaksoon on suunnitteilla sähkökattila sekä lämpövarasto
      - Sekajätteen esikäsittelylaitos Jätevoimalan (JV1) eteen (200 000 t/a)
      - Hiilidioksidin talteenotto (600 000 CO2t) Jätevoimaloiden piipuista

(Muut asiat)

- Metrexin kuulumisia toivottiin seuraavaan kokoukseen

6. Seuraava kokous

Sovitaan myöhemmin doodlella

7. Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous klo 13.59

Jakelu

Päivitetty tammikuussa 2024. Paikalla x.

Susanna Kankaanpää, Helsingin kaupunki x
Tina Kristiansson, Vantaan kaupunki
Kimmo Nekkula, Vantaan kaupunki
Marja Vuorinen, Vantaan kaupunki x
Jari Viinanen, Vantaan kaupunki
Kimmo Nekkula, Vantaan kaupunki
Liisa Kallio, Espoon kaupunki (poissa)
Anna Ikonen, Espoon kaupunki (Liisa Kallion sijainen) x
Niina Nousjärvi, Espoon kaupunki x
Saara Olsen, Espoon kaupunki
Sanna Rönkkönen, Espoon kaupunki
Tapio Reijonen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
Leena Alihakkola, Posintra
Anna-Maria Rauhala, Ramboll x
Hanna-Mari Rinne, Fortum
Anna Häyrinen, Helen
Rauno Tolonen, Helen
Hannu Laine, Vantaan energia x
Marikka Sand, HSY
Sanna Tiainen-Erkkilä, HSY x
Tiina Haaspuro, HSY x
Harri Ikonen, HSY
Hanna Eriksson, HSL
Riikka Aaltonen, HSL x
Sakari Metsälampi, HSL
Arto Kärkkäinen, Uudenmaan ELY-keskus x
Liisa Nyrölä, Uudenmaan ELY-keskus x
Maria Konsin-Palva, Uudenmaan ELY-keskus
Veera Lyytikäinen, Uudenmaan ELY-keskus x
Pia Tynys, Uudenmaan liitto

Simo Haanpää, Uudenmaan liitto x

Ilona Mansikka, Uudenmaan liitto

Kaarina Rautio, Uudenmaan liitto

Salla Lahtinen, Uudenmaan liitto x

Heikki Kallasvaara, Uudenmaan liitto

Simo Karetie, Uudenmaan liitto

Tanja Lamminmäki, Uudenmaan liitto

Venla Virkamäki, Uudenmaan liitto

Muut paikallaolijat

Pipsa Salolampi, Uudenmaan liitto x

Harri Ikonen, HSY (lisätty jakeluun) x

Tapani Hänninen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus (lisätty jakeluun) x